

Oegstgeest
Wassenaar
Voorschoten
Leidschendam-Voorburg

Rekenkamer WVOLV

Onderzoeksplan 2025-2026

Secretariaat: Postbus 393, 2250 AJ Voorschoten
info@rekenkamerwvolv.nl • www.rekenkamerwvolv.nl • [linkedin.com/in/rekenkamerwvolv](https://www.linkedin.com/in/rekenkamerwvolv)

 Wassenaar

 Voorschoten

 Oegstgeest

 Leidschendam-Voorburg

Colofon

Leden

Dolf Kamermans, voorzitter

Enno Gerdes, plaatsvervangend voorzitter

Anita Pronk

Ann-Marie Kühler

Martijn Spaan

Michiel Teeuwen

Secretaris

Bart Simon

Uitgave

Rekenkamer Wassenaar, Voorschoten, Oegstgeest,

Leidschendam-Voorburg

Postbus 393

2250 AJ Voorschoten

www.rekenkamerwvov.nl

17 januari 2025

Inleiding

De Rekenkamer WVOLV is een onafhankelijk orgaan dat de gemeenteraden van Wassenaar, Voorschoten, Oegstgeest en Leidschendam-Voorburg ondersteunt bij hun kaderstellende en controlerende taken. Zij biedt inzicht in hoeverre de gemeenten doelmatig, doeltreffend en rechtmatig hebben gehandeld en adviseert hierover.

De gemeenteraden hebben in 2024 besloten de gezamenlijke Rekenkamercommissie WVOLV om te zetten naar de gemeenschappelijke regeling Rekenkamer WVOLV. Deze is met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2024 in werking getreden.

Elke twee jaar maakt de Rekenkamer een onderzoeksplan. In plaats van nauw omschreven onderzoeksonderwerpen presenteren wij leidende thema's. Die fungeren als leidraad voor het selecteren van nieuwe onderzoeksonderwerpen.

De Rekenkamer hanteert de volgende vier leidende thema's:

- Het functioneren van de lokale democratie.
- Beleid en uitvoering in het sociaal domein.
- Investing, beheer en onderhoud van kapitaalgoederen.
- Beleid en uitvoering om klimaatverandering en de impact ervan te beperken.

De leidende thema's zijn geen sluitend indelingscriterium. Onderzoeksonderwerpen kunnen (deels) buiten de leidende thema's vallen of in meerdere categorieën scoren. Voor het Onderzoeksplan 2025-2026 hebben wij geconstateerd dat alle leidende thema's nog actueel zijn.

Dit *Onderzoeksplan 2025-2026* beschrijft achtereenvolgens:

- het **doel** van de Rekenkamer,
- de **werkwijze**,
- het **budget**,
- de **organisatie**,
- de **onderwerpkeuze**,
- de **aanpak** van onderzoeken
- en de **verantwoording**.

ONDERZOEKSPLAN 2025-2026

Doel

Inzicht en advies
voor beter beleid

Onderwerpkeuze

Eisen

Zeggenschap
gemeenteraad
Haalbaarheid
onderzoek

Wensen

Belangrijk onderwerp?
Leidend thema?
Vier gemeenten?
Uniek onderzoek?

Leidende thema's

Lokale democratie

Functioneren

Sociaal domein

Beleid en uitvoering

Kapitaal- goederen

Investing, beheer
en onderhoud

Klimaat- verandering

Beleid en uitvoering

Resultaat

Aanbiedingsbrief
Onderzoeksrapportage
Presentatie
en/of
Themabijeenkomst
Checklist
Workshop

Totstandkoming na

Overleg raadsleden
Intern overleg
Suggesties derden

Doel

De taak van de Rekenkamer is verankerd in de Gemeentewet. Het is de wettelijke taak van de Rekenkamer om onderzoek te doen naar de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het door de gemeente uitgevoerde beleid.

De Rekenkamer dient met haar onderzoeken bij te dragen aan de verbetering van de controlerende en kaderstellende functie van de raad en daarmee aan de verbetering van het lokaal bestuur in de gemeenten waarvoor zij actief is. De Rekenkamer is daarmee een belangrijk instrument voor de gemeenteraad om controle uit te oefenen op het gemeentebestuur.

Werkwijze

De Rekenkamer doet dit door onafhankelijk onderzoek uit te (laten) voeren en hierover te rapporteren. Het accent ligt daarbij op het leren en verbeteren: niet alleen laten zien wat er goed of fout gaat, maar ook aanbevelingen geven hoe het (nog) beter kan.

De Rekenkamer richt haar aanbevelingen in de eerste plaats aan de gemeenteraden. In voorkomende gevallen worden de aanbevelingen ook gericht aan de colleges van burgemeester en wethouders en de gemeentelijke organisaties.

Daarnaast maakt zij deze informatie beschikbaar voor inwoners, ondernemers en organisaties in de gemeenten via de website, de LinkedIn-pagina en persberichten.

Budget

Voor 2025 bedraagt het budget van de Rekenkamer circa € 200.000. Het budget wordt jaarlijks geïndexeerd. Het grootste deel hiervan wordt ingezet voor het uitvoeren van onderzoek.

Over de besteding van het budget legt de Rekenkamer jaarlijks verantwoording af in een jaarverslag. Dit wordt naar de gemeenten gestuurd.

Organisatie

De Rekenkamer bestaat uit een voorzitter en vijf leden, waaronder een vicevoorzitter. De leden van de Rekenkamer hebben elk een aandachtsgemeente en zijn voor die gemeente contactpersoon.

De Rekenkamer bepaalt de te onderzoeken onderwerpen. Zij beoordeelt offertes en concept-onderzoeksrapportages, stelt aanbevelingen op, en licht onderzoeksresultaten toe aan de raadsleden en burgercommissieleden van de vier gemeenteraden. De Rekenkamer vergadert maandelijks.

De Rekenkamer wordt in haar werkzaamheden ondersteund door een secretaris.

Onderwerpkeuze

Jaarlijks heeft de Rekenkamer ruimte om twee tot drie onderzoeken uit te laten voeren. Het betreft kleine en grote onderzoeken (respectievelijk voor circa €15.000 en circa €60.000 per onderzoek).

Daarnaast kan de Rekenkamer besluiten om aan te sluiten bij het landelijk DoeMee-onderzoek op initiatief van de Vereniging van Rekenkamers (circa € 500 per deelnemende gemeente).

Bij de keuze van de onderwerpen voor deze onderzoeken hanteert de Rekenkamer voorwaarden en criteria.

Voorwaarden

Een belangrijke voorwaarde is dat de gemeenteraad **zeggenschap** heeft over het onderwerp. Heeft de gemeenteraad er weinig of niets over te zeggen, dan valt een onderzoeksonderwerp af.

Daarnaast moet het onderzoek **haalbaar** zijn wat betreft omvang, doorlooptijd en kosten.

Criteria

Bij het bepalen van een onderzoeksonderwerp wordt bekeken in hoeverre het:

- actueel, financieel, organisatorisch en/of bestuurlijk van belang is;
- aansluit bij de vier leidende thema's van de Rekenkamer (zie hiervoor);
- speelt in alle vier gemeenten*;
- niet recentelijk/binnenkort door een andere organisatie is/wordt onderzocht.

* *Onderzoek voor één, twee of drie gemeenten is ook mogelijk.*

Toelichting leidende thema's

De Rekenkamer hanteert vier leidende thema's die hieronder worden toegelicht:

1. Het functioneren van de lokale democratie

Een sterke lokale democratie is noodzakelijk omdat op lokaal niveau veel onderwerpen spelen van groot maatschappelijk belang, zoals bijvoorbeeld de transformatie in het sociaal domein, de implementatie van de Omgevingswet en de energietransitie. Deze onderwerpen grijpen direct in op het dagelijks leven. Onderwerpen die hierbij een rol spelen zijn onder andere het versterken van de rol van gemeenteraden, dienstverlening en toegankelijkheid van gemeenten en burgerparticipatie.

2. Beleid en uitvoering in het sociaal domein

Het doel van de overheid is om zoveel mogelijk mensen actief te laten deelnemen aan de samenleving. Met de decentralisaties in het sociaal domein is ervoor gekozen om de sociale problematiek in de samenleving meer lokaal aan te pakken. Gemeenten staan hierdoor voor een grote uitdaging, ook op financieel gebied. Vaak is sprake van medebewind: gemeenten hebben de verplichting om landelijke wetgeving uit te voeren. Onder sociaal domein vallen onder andere de Jeugdwet, Participatiewet en de Wmo.

3. Investing, beheer en onderhoud van kapitaalgoederen

Kapitaalgoederen leggen blijvend een groot beslag op de gemeentelijke begroting. Een zo volledig mogelijk overzicht en onderbouwing van deze kosten zijn daarom van groot belang voor een goed inzicht in de financiële positie. Kapitaalgoederen zijn nodig om de doelen van de gemeente te realiseren en vormen het gezicht van de gemeente in de openbare ruimte. Denk daarbij aan het beheer en onderhoud van wegen, kades, sportaccommodaties en monumenten

4. Beleid en uitvoering om klimaatverandering en de impact ervan te beperken

Omgaan met klimaatverandering wordt steeds belangrijker. Het gaat onder meer over de impact van klimaatverandering en maatregelen die genomen worden om meer klimaatbestendiger en duurzamer te zijn. Onderwerpen zoals energiebesparing, biodiversiteit en beleid rondom het kappen en planten van bomen hangen hiermee samen.

Het merendeel van de onderzoeken sluit aan bij deze thema's.

Mogelijke onderzoeksonderwerpen in 2025-2026

Alle ingebrachte onderzoeksonderwerpen en suggesties neemt de Rekenkamer op in een groslijst. Op basis van de criteria, vooronderzoek en afstemming maakt de Rekenkamer hieruit een shortlist van mogelijke onderzoeksonderwerpen voor 2025 en 2026. Daarnaast houdt de Rekenkamer een lijst bij met onderzoeksonderwerpen die mogelijk interessant kunnen zijn voor een later moment.

Tabel 1: Shortlist onderzoeksonderwerpen

Onderwerp	Status, toelichting, argument
Sportaccommodaties	Vooronderzoek gestart
Maatschappelijk vastgoed	Onderzoek naar beheer en onderhoud van maatschappelijk vastgoed.
Toegankelijkheid	Breed onderzoek naar de toegankelijkheid van gemeente/openbare gebouwen/stemlokalen (zowel fysiek, als digitaal).
Samenwerkingsverbanden	Inventariserend onderzoek
Rioleringsbeleid	Onderzoek gericht op doorwerking en de gevolgen van klimaatverandering.
Verduurzaming	Mogelijk te koppelen aan een onderzoek naar maatschappelijk vastgoed.

Tabel 2: Mogelijke onderzoeksonderwerpen voor een later moment

Onderwerp	Status, toelichting, argument
Burgerparticipatie	Mogelijke onderdeel: burgerberaad
Informatiebeleid	Onderzoek naar AI/Algoritmen
Personeelsbeleid	Onderzoek naar externe inhuur/interim opdrachten
Dienstverlening	Omgaan met meldingen over openbare verlichting, verkeer en vervoer
Functioneren raden	Mogelijk opvolgingsonderzoek naar controlerende en kaderstellende rol
Archiefwet	Onderzoek naar het beheer van archieven
Jeugdzorg	Mogelijk opvolgingsonderzoek

Naast bovenstaande onderzoeksonderwerpen is er de mogelijkheid om aan te melden voor het jaarlijks **DoeMee-onderzoek**. Daarnaast kan de Rekenkamer overwegen om bij het aanstellen van de nieuwe gemeenteraden een onderzoek of workshop te houden over **financiële indicatoren**.

Aanpak onderzoeken

Nadat het onderzoeksonderwerp is bepaald door de Rekenkamer gaat een subcommissie, bestaande uit twee of drie leden van de Rekenkamer en de secretaris, aan de slag met het onderzoek.

De werkwijze is als volgt:

- 1) de subcommissie doet een uitvraag bij drie onderzoeksbureaus. Hierin staan onder andere de onderzoeksvraag, eventuele deelvragen en het budget;
- 2) tijdens een collectief vragenuurtje kunnen de bureaus toelichting krijgen op de uitvraag;
- 3) op basis van de offertes en de presentatie ervan door de bureaus, kiest de subcommissie één van de bureaus om het onderzoek te doen;
- 4) de subcommissie begeleidt het onderzoek;
- 5) de onderzoeksresultaten worden voorgelegd aan de gemeenten voor hoor en wederhoor.

Presentatie onderzoeksresultaten

Elk onderzoek resulteert in een aanbiedingsbrief en een onderzoeksrapportage.

De onderzoeksresultaten zijn openbaar en worden gepubliceerd op de website van de Rekenkamer. Ook stuurt de Rekenkamer een persbericht uit naar lokale en regionale media, vakbladen, belangenorganisaties en instituten (Vereniging Nederlandse Gemeenten, Nederlandse Vereniging voor Raadsleden, Vereniging van Rekenkamers, enz.).

Afhankelijk van het onderwerp kunnen naast de aanbiedingsbrief en rapportage ook andere vormen gebruikt worden om de resultaten te delen, zoals een presentatie, workshop, een checklist of een handreiking.

Besluitvorming en opvolging

Na de presentatie van de onderzoeksresultaten is het aan de gemeenteraden om een besluit te nemen over bijvoorbeeld de aanbevelingen in het rapport. En om te monitoren hoe de opvolging hiervan verloopt.

Met de invoering van de Wet versterking decentrale rekenkamers per 1 januari 2023 zijn de gemeenten verplicht jaarlijks te rapporteren over de opvolging en afdoening van aanbevelingen van de Rekenkamer.

Verantwoording

Het *Onderzoeksplan 2025-2026* is tot stand gekomen na:

- gesprekken met raadscommissies in Wassenaar, Voorschoten, Oegstgeest en Leidschendam-Voorburg (oktober 2024 - januari 2025);
- een gesprek met de klankbordgroep van raadsleden (november 2024);
- gesprekken met de griffiers van Wassenaar, Voorschoten, Oegstgeest en Leidschendam-Voorburg (september – december 2024);
- besprekingen binnen de Rekenkamer (september - december 2024).

Bijlage 1: Uitgevoerde onderzoeken per leidend thema (vanaf 2016)

Thema 1: Functioneren van de lokale democratie

- 2016: symposium over het kaderstellen, controleren en volk vertegenwoordigen in gemeenten die steeds meer taken uitbesteden;
- 2019: onderzoek naar de kaderstellende rol van gemeenteraden;
- 2019: workshop over financiële positie en financiële indicatoren;
- 2020: onderzoek naar het functioneren van de lokale democratie tijdens de lockdown;
- 2022: workshop over financiële positie en financiële indicatoren;
- 2023: ondersteuning van de gemeenteraad (aangeboden aan griffies);
- 2023: onderzoek naar klachtbehandeling.

Thema 2: Beleid en uitvoering in het sociaal domein

- 2016: effectieve organisatie en uitvoering in het kader van de Jeugdwet en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo);
- 2018: toegang tot voorzieningen in het kader van de Wmo;
- 2020: uitgaven voor jeugdzorg (met rekenkamer(commissie)s in regio Haaglanden) en informatievoorziening over jeugdzorg;
- 2023: minimabeleid en uitvoering ervan.

Thema 3: Investing, beheer en onderhoud van kapitaalgoederen

- 2017: onderhoud en vervanging van rioleringen;
- 2021: beheer en onderhoud van onderwijsgebouwen;
- 2023: onderhoud aan wegen, bruggen en onderdoorgangen.

Thema 4: Beleid en uitvoering om klimaatverandering en de impact ervan te beperken

- 2020: toezicht en handhaving van de energiebesparingsplicht bij bedrijven;
- 2022: participatie in regionale energiestrategieën;
- 2024: energiebesparingsplicht.

Bijlage 2: Overige uitgevoerde onderzoeken (vanaf 2016)

- 2016: woonvisies in het vizier;
- 2016: digitale dienstverlening;
- 2016: evaluatie Servicepunt71 (alleen voor Oegstgeest);
- 2017: onderzoek en workshop over begroting op orde;
- 2017: onderzoek naar de financiële positie (alleen voor Voorschoten);
- 2018: onderzoek en symposium over burgerinitiatieven;
- 2021: informatiebeveiliging van gemeenten en verbonden partijen;
- 2024: effectiviteit van het woonbeleid.

Een compleet overzicht van de door de Rekenkamer uitgevoerde onderzoeken is te vinden op <https://www.rekenkamerwvov.nl/>